

СТОЛИЧНА ОБЩИНА

НАПРАВЛЕНИЕ „АРХИТЕКТУРА И ГРАДОУСТРОЙСТВО”

НАГ - София
№: Към САГ 16-ПП00-7-[3]
22.01.2016
29.01.2016

Отчет за изпълнение на Програма за разработване и управление на потенциала от минерални води на територията на Столична община за периода 2011-2016 г.

На основание Решения на Министъра на околната среда и водите №№ 30-37 /04.02.2011г. на Столична община са предоставени безвъзмездно, за стопанисване и управление за срок от 25 години осем находища на минерални води:

София-Център;
София-Лозенец;
София- Овча купел;
София-Панчарево;
София-Железница;
София-Надежда;
София-Свобода;
София-Баталова воденица.

На общините, получили правомощия през 2011г., е даден гратисен период от 5 години, през който е необходимо:

- да се обследва актуалното състояние на съществуващите сондажи,
- да се проведат хидрогеоложки изследвания за утвърждаване от МОСВ на експлоатационни ресурси на находищата и възможните технически дебита на сондажните съоръжения;
- да се приемат и утвърдят от Общинските съвети тарифи на такса водовземане при предоставено право на водовземане от минерална вода и съответни процедури.

Съгласно т.10 от Решения №№ 30-37/ 04.02.2011г. на Министъра на околната среда и водите предоставените „права на Столична община за управление и стопанисване на минералните находища за срок от 25 години се погасяват при неупражняването им за срок от 5 години от датата на постановяване”.

Петгодишният гратисен период изтича на 04.02.2016г.

През м.март, 2012г. е създаден сектор „Минерални води” към дирекция „Териториално планиране” при НАГ-СО, който до настоящия момент реално функционира от четири години.

По-голяма част от вододобивните съоръжения (сондажи и каптажи) към момента на предоставяне на СО не са били поддържани и експлоатирани повече от 30 години.

За периода от четири години (м.март, 2012-м.януари, 2016г.) са възложени чрез публични покани или пряко договаряне и са изпълнени следните проекто-проучвателни и административни дейности за отделните находища:

- 1. Находище «София-Център»:

1.1. През 2012г. чрез пряко договаряне и възлагане са изследвани и определени хидрогеоложките параметри на находището с оценка на експлоатационните ресурси на съоръженията и находището, които са утвърдени със Заповед № 313/ 04.02.2012г. на МОСВ за срок от две години.

1.2. Чрез процедура по обществено възлагане с публична покана № 9029818/ 28.05.2014г.на АОП (изх.№ РА-04-00-6/27.05.2014г.-НАГ) за избор на изпълнител е извършено обследване на актуалното техническо състояние на КЕИ (каптиран естествен извор) и сондаж № С-3хг с тест за определяне на хидрогеоложките параметри на находището и преоценка на експлоатационните ресурси на съоръженията и находището. Работата по обекта е разгледана и приета от специализиран състав към ОЕСУТ-НАГ на 27.11.2014г. (Протокол № ЕС-Н-91/28.11.2014г.) със съответни констатации и препоръки както следва:

- в краткосрочен план – МОСВ да преквалифицира сондаж № С-3хг от «мониторингово» на «експлоатационно» вододобивно съоръжение с възможен технически дебит 8 л/сек.
- да се проведат възстановителни дейности на сондаж № С-3хг и надсондажната шахта за пълноценно използване капацитета на сондажа чрез привличане на максимално количество минерална вода от находището;
- в дългосрочен план - проектиране и изграждане на нов експлоатационен сондаж;
- изграждане на геотермална централа за климатизация на административни сгради в центъра.

В резултат със Заповед № 966/16.12.2014г.–МОСВ са утвърдени експлоатационните ресурси на находището за срок от 4 години като сондаж № С-3хг е преквалифициран от «мониторингово» на «експлоатационно» вододобивно съоръжение с възможен технически дебит 8 л/сек.

1.3. Вследствие постоянния хидрогеоложки мониторинг и грижа за находището и съоръженията към находището от НАГ-СО е изискан и извършен отлаган с години ремонт на помпената станция (сградата и водопроводните отклонения към Централна баня и

водоналивния кът), с което се елиминира повишения риск от аварии и опасности за техническите лица, денонощно обслужващи обекта: откъсване на дървените стълби към двете подземни нива на станцията, аварии с остаряло въздушно ел. хранване на станцията и наводняване на сондажната шахта .

1.4. Проведена е процедура в Министерство на здравеопазването, вследствие на която е издадена **Балнеологична оценка № 15/04.08.2014г.** за минералната вода на находище „Център”. Поставени са съответни **табели** за уведомяване на населението за състава на водата и препоръчителни възможности за ползването ѝ.

1.5. Провежда се **постоянен мониторинг** на микробиологичния и физико-химичен състав на минералната вода за общо водоползване от водоналивния кът към находище «Център», за което ежегодно се предоставят отчети в МОСВ.

1.6. Във връзка с **политиката за енергийна ефективност на СО** в НАГ е разработена «Икономическа оценка и концепция за ефективно използване на геотермалната енергия чрез геотермална (термопомпена) централа към находище «София-Център», придружена с подробна количествено-стойностна сметка. Подготвена е документация за кандидатстване по ОП «Регионално развитие 2007-2013» чрез съфинансиране от Фонд за устойчиво градско развитие – инициатива «Джесика». При реализиране на геотермална централа за климатизация на разположените в района държавни и общински административни сгради ще се отчете сериозен икономически ефект при срок на изплащане на централата 6-8 години.

- 2. Находище «София-Лозенец»:

2.1. С възлагане чрез публична покана № 9021295/2013г. на АОП (изх.№ ТП-92-00-45/21.10.2013г.) е извършено обследване на **актуалното техническо състояние на 5 броя сондажи**, изградени за добив на минерални води през 80-те години с дълбочини от 280м до 550м, за установяване физическата и експлоатационна годност на съоръженията. Резултатите от изследванията са приети от **специализиран състав към Общински експертен съвет по устройство на територията (ниско строителство)** с Протокол № ЕС-Н-97/17.12.2013г. със съответни констатации и препоръки за следващи действия:

- извършване на възстановителни работи на 4 от сондажите и оценка на експлоатационните ресурси на находището с цел осигуряване на пълноценното им използване като източник на питейна минерална вода и за геотермално отопление на разположените в близост детска градина и училище;

- възстановяване дейността на сондажите, **захранвали в миналото водоналивен кът при ул.«Милин камък»;**

- проектиране и изграждане на **нов водоналивен кът при ул.«Милин камък»** с реновиране на околното пространство;

- проектиране и изграждане на **нов експлоатационен сондаж** за хранване на рекреационен център в района на Южен парк и на геотермална централа..

2.2. С директно възлагане по договор през м.ноември, 2015г. са извършени хидрогеоложки тестове за определяне на **локалните експлоатационни ресурси на сондаж № 34-хг** (при ул.«Милин камък») с цел използване на минералната вода от сондаж 34-хг за отопление на разположените в близост детска градина и училище. Резултатите от изследването на са приети от **специализирания съвет към ОЕСУТ** (Протокол № ЕС-Н-93/18.12.2015г.) и с писмо изх. № САГ16-ДРОО-92/19.01.2016г.са

представени в МОСВ за утвърждаване на ресурса и преквалифициране на сондаж 34-хг от «мониторингов» на «експлоатационен» с възможен технически дебит 2,24 л/сек..

2.3. Във връзка с политиката за енергийна ефективност на СО е възложена и изработена «Предварителна икономическа оценка и концепция за ефективно използване на геотермалната енергия от находище «София-Лозенец», която доказва ефективността от изграждане на геотермална централа за климатизация приоритетно на разположените в района училища, детски градини, както и на административни сгради (срок на изплащане на централата 6-10 години). Към настоящия момент се работи по осъществяване на съвместни действия с «НДК – Конгресен център» ЕАД за проектиране и изграждане на геотермална централа.

- 3. Находище «София-Овча купел»:

3.1. Чрез пряко договаряне с изпълнител е извършено хидрогеоложко изследване за оценка на експлоатационните ресурси на находището, които са утвърдени със Заповед № 311/2012г. на МОСВ за срок от 12 години .

3.2. Изработен е проект на санитарно-охранителни зони на находище «София-Овча купел», който е представен в МОСВ за утвърждаване.

3.3. Проведена е процедура в Министерство на здравеопазването, вследствие на която е издадена Балнеологична оценка №14/04.08.2014г. за минералната вода на находище „Овча купел”.

3.4. Необходимо е от страна на СО да се ускорят действията за предоставяне на Баня „Овча купел” от държавата на Столична община с цел превръщането ѝ в модерен балнеоложки и рекреационен център (съгласно Стратегия за минералните води на СО).

- 4. Находище «София-Панчарево»:

4.1. Извършени са хидрогеоложки изследвания за оценка на експлоатационните ресурси на находището и каптажите на естествени извори «Тунела» и «Гъбата», утвърдени със Заповед № 311/2012г. за срок от 6 години.

Водата от каптаж «Тунела» се използва за захранване на минерална баня «Панчарево» и спортен комплекс «Корали».

4.2. Извършено е конструктивно обследване на мостик и каптаж «Гъбата» с цел възобновяване на достъпа на технически лица и граждани до каптажното съоръжение.

4.3. Проведена е процедура в Министерство на здравеопазването, вследствие на която са издадени Балнеологична оценка № 13/ 2014г. за минералната вода от КЕИ „Тунела” и Балнеологична оценка № 33/ 2015г. за минералната вода от КЕИ „Гъбата” към находище „Панчарево”.

4.4. Провежда се ежемесечен мониторинг на качествата на минералната вода за питейни цели, в резултат на който е извършен аварийен ремонт на чешмите от водоналивния кът към находището от район Панчарево-СО.

- 5. Находище «София-Железница»:

5.1. На основание възлагателно писмо изх.№ РА-92-00-104/28.02.2014г.-НАГ и договор № НАГ-1245/2014г. е извършено хидрогеоложко изследване за преоценка на експлоатационните ресурси на находище «София-Железница». Резултатите от изследването са приети от специализиран съвет към ОЕСУТ с Протокол № ЕС-Н-

59/29.07.2014г.. Актуализираните ресурси са утвърдени със **Заповед № 706/10.09.2014г.** на Министъра на околната среда и водите за срок от четири години. Препоръките от съвета в краткосрочен план са за предприемане на действия от страна на СО и Областния управител на област София за промяна **собствеността на терена**, съгласно Акт за изключителна държавна собственост № 68/1997г. на Министерство на финансите и Акт за общинска собственост № 0045/ 27.01.1997г. на основание Решение на ПК»Панчарево».

В дългосрочен план – допроучване на находището за пълноценно използване на хидротермалния му потенциал (Протокол № ЕС-Н-59/29.07.2014г.).

5.2. След пряко възлагане с договор № НАГ-1180/2013г. е изработен **Проект на санитарно-охранителни зони** на находище «София-Железница», който е представен в МОСВ за утвърждаване.

5.3. Провежда се **мониторинг** на качествата на минералната вода за питейни цели, който се представя в МОСВ ежегодно.

- 6. Находище «София-Надежда»:

6.1. Изработена е документация и обявена публична покана с № 9037265/10.12.2014г. на АОП (изх.№ РА-92-00-598/10.12.2014г.-НАГ) за избор на изпълнител за обследване техническото състояние на съществуващи 2бр. сондажи №№ С-6хг и С-7хг с дълбочини 650м и 670м, включително определяне на хидрогеоложките параметри на находището с цел оценка на **експлоатационните ресурси на находището и сондажните съоръжения.**

Резултатите от изследването са приети от **специализиран съвет към ОЕСУТ с Протокол № ЕС-Н-59/ 05.08.2015г.**

Препоръките от съвета в краткосрочен план са за предприемане на **възстановителни дейности** за включване в експлоатация на сондаж № 6-хг с цел използването му за отоплителна инсталация за 15-то СОУ и изработване на проект за ликвидиране на сондаж С-7хг.

В дългосрочен план – допроучване на находището за пълноценно използване на хидротермалния му потенциал и изграждане на нов сондаж на територията на Северен парк (съгласно Стратегия за минералните води на СО).

6.2. Извършен е предварителен **икономически анализ и оценка** на ефективността от изграждане на геотермална инсталация за отопление на 15-то училище и две детски градини в близост до училището на база енергийно обследване на обществени сгради на територията на район «Надежда».

6.3. Предстои през 2016г. да се възложат и извършат възстановително-ремонтни дейности за включване в експлоатация на **сондаж № С-6хг.**

- 7. Находище «София-Свобода»:

7.1. На основание възлагателно писмо № РА-92-00-285/ 16.06.2015г. на НАГ до ОП»Софпроект-ОП» е извършено хидрогеоложко изследване на актуалното състояние на сондажи №№ С-4хг и С-5хг и оценка на **експлоатационните ресурси** на находище «София-Свобода». Резултатите от изследването на техническото състояние на сондажи №№ С-4хг и С-5хг са приети от **специализиран съвет към ОЕСУТ с Протокол № ЕС-Н-93/18.12.2015г.** с предложение за утвърждаване на **локални експлоатационни ресурси на сондажите.** Хидрогеоложкият доклад е представен в МОСВ за утвърждаване на ресурсите

и пререгистрация на сондажите за използване като **локални експлоатационни вододобивни съоръжения** (писмо изх.№ САГ16-ДРОО-93/19.01.2016г.).

В дългосрочен план се предвижда допроучване на находището за пълноценно използване на хидротермалния му потенциал и изграждане на **нов сондаж** на територията на Северен парк (съгласно Стратегия за минералните води на СО).

7.2. Провежда се **мониторинг** на състава, дебита и температурата на водата от сондаж № С-4хг, който е действащ и се използва от спортно дружество «Локомотив», на чиято територия са разположени двата сондажа.

- 8. Находище «София-Баталова воденица»:

8.1. Въз основа на договор № НАГ-1363/2015г. е извършено **хидрогеолошко обследване на актуалното състояние** на сондажи №№ С-6хг и С-8хг за оценка на **експлоатационните ресурси** на находище «София-Баталова воденица». Резултатите от изследването са приети от **специализиран съвет към ОЕСУТ** (Протокол № ЕС-Н-93/18.12.2015г.). Установено е, че сондажи №№ С-6хг и С-8хг са **компроментирани** - техническото им състояние е лошо и не подлежи на ремонт и възстановяване. Решението на съвета е: да се възложи изработване на проект за **ликвидация на сондажите** и да се възложи проект за изграждане на **нов сондаж за добив на минерална вода** за целите на бъдещия Аквапарк «Възраждане» (съгласно Стратегия за минералните води на СО).

8.2. Хидрогеоложкият доклад, приет от специализирания съвет към ОЕСУТ, е представен в МОСВ за узаконяване ликвидацията на сондажи №№ С-6хг и С-8хг.

- 9. Находище «София-Княжево»:

9.1. На основание възлагателно писмо изх. № РА-92-00-160/18.07.2014г.-НАГ и сключен договор № НАГ-1273/16.09.2014г. е извършено хидрогеолошко изследване с цел провеждане на процедура в Басейнова дирекция Дунавски район-Плевен за издаване на **разрешително за водовземане от минерални води** за водоналивния кът и чешмите към находище «София-Княжево» за **обществено водоползване на минерална вода** от сондажи №№ С-1хг и С-6хг към находището, които не са дадени на концесия от МОСВ. В резултат е издадено **Разрешително за водовземане от минерална вода № 11610046/24.08.2015г. от БДДР-Плевен.**

Освен изброените дейности по всяко от находищата, НАГ-СО изключително отговорно и професионално извършва и следните свои задължения:

- 10. Провежда се постоянен **мониторинг** на микробиологичния и физико-химичен състав на минералните води от **6 находища**: Център, Овча купел, Свобода, Панчарево, Железница и Княжево.

- 11. Ежегодно се изготвят и представят пред МОСВ **годишни отчети** със съответна документация за дейностите по хидрогеоложките изследвания на минералните води от находищата, предоставени за стопанисване на СО.

- 12. Изработен е **«Проект на тарифа на СО за такса водовземане при предоставено право на водовземане от минерална вода»**, който предстои да бъде внесен за **решение в Столичен общински съвет.**

- 13. Изработен е проект на **«Процедура и правила за издаване, изменение и прекратяване на разрешително за водовземане от минерални води от находища-**

изключителна държавна собственост, предоставени на СО безвъзмездно за срок от 25 години».

- 14. Изработена е Програма за оползотворяване на ресурсите от минерални води в София и Софийския регион (дългосрочна и краткосрочна) към Общински план за развитие на СО за 2014-2020г.

- 15. Създаден е специализиран раздел «Минерални води» към сайта на НАГ-СО.

- 16. Учреден е и функционира специализиран състав за хидрогеоложки изследвания на находищата на минерални води към Общински експертен съвет по устройство на територията – НАГ.

Успоредно с дейностите по минералните води, през тези 4 години е извършено също обследване на техническото състояние на 6 бр. съществуващи сондажи за поливни нужди с пресни подземни води в паркове на София (парк «Възраждане» - 1 сондаж, Южен парк-II част – 2 сондажа; Северен парк – 1 сондаж; гр.Нови Искър – 2 сондажа).

Проведени са процедури в Басейнова дирекция–Плевен за получаване на разрешителни за изграждане на 9 бр. нови сондажни съоръжения за поливни цели на: парк НДК- 3 сондажа; градини в Централна градска част -5 сондажа и градина «Баня Лозенец» -1 сондаж.

За цитираните обекти са подготвени документации и са проведени процедури в РИОСВ-София за необходимост от извършване на ОВОС.

Важността на минералните води за живота на гражданите на Столицата е отразена и формулирана в мотото и основната цел на разработената към Общия устройствен план на София „Стратегия за използване на потенциала от хидротермални ресурси на територията на СО”:

Превръщане на София в Европейски балнеоложки център чрез възраждане, утвърждаване и модерно развитие на античната хидротермална култура и традиция. Целта обхваща усилията и действията на СО за възстановяване на традициите в термализма на територията на Софийския регион и използването на богатството от минерални води за здравето на населението, за рекреация и здравен туризъм.

Минералните води са изключително и уникално богатство за нашата столица!

Те са един от основните фактори за възникването на града, те са фактор и за устойчивото му развитие.

Те са естествен източник за здравето на жителите и гостите на столицата.

Те са и алтернативен възобновяем източник на зелена (геотермална) енергия.

И не на последно място - поради дълбочинното си формиране, минералните води са естествено защитен ресурс за питейно водоснабдяване при аварийни и бедствени ситуации.

ГЛАВЕН АРХИТЕКТ
НА СТОЛИЧНА ОБЩИНА

арх. Петър Диков

вн